

Inatsisartunut ilaasortaq Aleqa Hammond, Siumut

Asasara Aleqa Hammond,

Apeqqummut matumunnga akissuteqaqqusisimavutit:

30. april 2011
Sagsnr. 2011-051877
Dok. Nr. 895362

Postboks 1601
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 32 56 00
E-mail: isiin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Suliffissaaleqisut ullumikkut 3.473-iupput tassa siornamut qaammatip taamaasineranut sanilliullugu 452-inik amerleriaateqarlutik, tassungalu tunngatillugu Naalakkersuisut aperissavakka suliffissaaleqinerup akiorniarnerni aammalu imminut pilersorsinnaassutsip annertusarnerani sunik suliniuteqarniarpat aammalu qanoq akiuiniarnerminni pingaartillugu anguniarpaat?

(Aleqa Hammond, Siumut)

Akissut:

Qujanaq apeqquinnut.

Inunnut ataasiakkaanut inuiaqatigiinnullu iluaqutaasussamik aningaasaqarnikkut piujuartitsisunik atugassaqarluni suliffeqarfinnik atavartussanik ataatsimoorullutigu pilersitsinissatsinnik isumannaarisunik piffissamat ungasissumut suliffissaqartitsiniarnermik politikkeqarnissamik Naalakkersuisut ingerlassaqarniarput.

Inuusutissarsiutit nutaarpassuit piumasaraat innuttaasut suliassanut nutaanut suliaqarsinnaalissasut, taamaattumillu siunissami suliffissaqarnissamat allanik ilinniagaqarnissaq piginnaanngorsarnerillu aqutissaapput. Taamaattorli ullormit ullormut innuttaasunik amerlasuukkuutaanik allanik ilinniartitsisoqarsinnaananilu piginnaanngorsaasoqarsinnaanngilaq. Apeqquteqartullu paasiumasaatulli taamatut piffissami siviisuumik qangalili iliuuseqarniarsimavugut.

2011-mi aasakkut "Suliffissaaleqisunut immikkut ittumik Iliuserisaq" 10,6 mio. kr.-nik nalilik aallartisarneqarpoq, ilutigalugulu nunami tamarmi assigiissunik nalunaarsuisarfik atortilerparput, tassuunakkut suliffissaaleqisut piaartumik sunniuteqarluartumillu ikiorneqarsinnaalerlutik. Nunami tamarmi suliffissaaleqisunik kommunit assigiissaarissutigisat naammassingajalerpaat, ullumikkullu imatut agguataarsimasoqarpoq:

- Inuit 2000-it missaat suliffeqalernissaminnut piareersimapput, imaluunniit annikinnerusumik, soorlu oqaatsitigut qarasaasialerinermilluunniit pikkorissartitsinermik piginnaanngorsagaanissamik pisariaqartitaqarlutik
- Inuit 700-t missaat qaammatit pingasut sinnerlugit ilinniagaqaqqinnissavimmik pisariaqartitsippot suliffeqarfefarfimmut uteqqissinnaassagunik, aamma
- 300-t missaat sulisinnaanngikkallarput, tamanna ima isumaqarpoq pineqartut sulisinnaalersigatik inooqataanikkut peqqinnissakkullu sulialinnit ikiorsiivigineqaqqaartariaqarlutik.

Ilisimasassat tamakku assorsuaq uagutsinnut pingaaruteqarput. Kisitsisit taakku innuttaasut ataasiakkaat atugaannik takutitsippot, innuttaasullu aamma

inuussutissarsiorfiusut pisariaqartitaat aallaavigalugit ukiuni takkuttussani ingerlassassatsitit allanik ilinniagaqartitsiniarnermik piginnaangorsaanermillu pilersaarutaasumi atugassatta annersaannik sanarfinnaalersilluta.

Taamaattumik ukiup siuliani iliuuserisap ingerlateqqinnissaa Naalakkersuisut aalajangiussimavaat, sulili annertuninngortillugu. Nunatsinni suliffissaaleqisut amerlassusaat assorsuaq ilungersuutigaavut, taamaattumillu siorna suliffissaaleqisunut iliuuserisat malitseqartinnissaata akuersissutiginnissaanik Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq qinnuivigisimallutigu.

Ukiut takkuttussat marluk ingerlaneranni suliffissaaleqisoqarnerata kipitinnissaanut Naalakkersuisut 37 mio. kr.-t missaannik aningaasaliiniarnissaq siunertaraat - taakkunanillu kommunit 10-nit 11 mio. kr.-nut aningaasaleeqataassutaanissaat isumaqatiginninniutigineqarpoq. Iliuuserisap nuna tamakkerlugu 1400-t sinnerlugit peqataaffigineqassaaq.

Aningaasat makkununga atugaassapput:

- **Inuusuttuni suliffissaaleqinerup annikillissinnissaa.** Ingammik 29-t inorlugit ukiullit aqqummut uterteqqinniarneqassapput ilinniagaqalersillugit, imaluunniit suliani piginnaangorsalersillugit, iliuuseriniagarlu annertoq Tunumi inuusuttunut suliffissaaleqisunut tunngatinneqarpoq.
- **Nunaqarfimmiunut suliffissarisinnaasanik inerisaaneq,** ingammik Qeqertarsuup avannaani, taamaalillutik ilaatigut aatsitassaqarfimmi inuussutissarsiutini periarfissanut nutaanut naleqqiullugit kikkunnik allanisulli nunaqarfimmiut assingusumik periarfissinneqassallutik. Tassunga atatillugu aatsitassaqarfimmi immikkoortortami suliffisamat angerlarsimaffimmiit uteqattaartuortoqartarajunnera erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq, taamaattumillu tamanna kissaatigigaanni nunaqarfimmi angerlarsimaffigisami najugaqartoqaannartoqarsinnaavoq.
- **Suliffissaaleqisut piginnaangorsarneri atorfinnut soorlu sanaartortoqarfiup** iluaneeersuni, akunnittarfinni neriniartarfinnilu, sullissivinni tungiuiffinnilu.

Tamakku saniatigut maannakkorpiaq nuna tamakkerlugu qarasaasiakkut suliffissarsiorfiliornissaq sukumiisumik sulissutigaarput, taassuma nuna tamakkerlugu namminersortuni pisortaqaqarfinnilu suliffissat inuttalerniakkat tamaasa ilisimatitsissutigisassallugit. Taamaalilluni sumiiffimmi ataatsimi sumi suliffissaqartoqarnera pillugu paasissutissarsisoqarsinnaalissaaq, ilanngullugu atorfeqalernissamat piginnaasaqassutsit suuneri, aammalu pikkorissarnissamat allanilluunniit tapiiffigineqarnissamat innuttaasut sunik periarfissaqarnerisut, soorlu nuussinnaassutsit siuarsarnissaanut tapiissutit, suliffittaarisami atorfeqalerniaraanni nuuttariaqartoqassappat. Suliffissarsiorfik ukiut nikinnerini 2012-13-imi piariissasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Ove Karl Berthelsen